

ที่ นร ๐๑๑๐/๒๐๒๒

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๗ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง รายงานผลการตรวจติดตามการดำเนินการตามมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรและรักษาเสถียรภาพ
ราคาข้าว ปีการผลิต ๒๕๖๑/๖๒ ด้านการตลาด

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือสำนักงานรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ที่ นร ๐๔๐๓ (กร ๔) /๒๒๕๖
ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๒

๒. รายงานผลการตรวจติดตามการดำเนินการตามมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรและ
รักษาเสถียรภาพราคาข้าว ปีการผลิต ๒๕๖๑/๖๒ ด้านการตลาด จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีขอเสนอเรื่อง รายงานผลการตรวจติดตาม
การดำเนินการตามมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรและรักษาเสถียรภาพราคาข้าว ปีการผลิต ๒๕๖๑/๖๒
ด้านการตลาด มาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุม
คณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒) ซึ่งรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) กำกับการบริหาร
ราชการของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว
(รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. เรื่องเดิม

นายกรัฐมนตรีได้มีข้อสั่งการในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ว่า
ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี) ตรวจติดตามการดำเนินการ
ตามมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรและรักษาเสถียรภาพราคาข้าว ปีการผลิต ๒๕๖๑/๖๒ ด้านการตลาด
ให้ถูกต้อง เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินมาตรการฯ เป็นไปด้วย
ความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ โดยขอให้ส่งรายงานความก้าวหน้าต่อคณะรัฐมนตรีทราบ

๒. การดำเนินการ

ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ได้ตรวจติดตามการดำเนินการตามมาตรการ
ช่วยเหลือเกษตรกรและรักษาเสถียรภาพราคาข้าว ปีการผลิต ๒๕๖๑/๖๒ ด้านการตลาด ครั้งที่ ๑ ระหว่างวันที่
๑ - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ (ยกเว้นภาคใต้) พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในนโยบายของรัฐบาลดังกล่าว
ซึ่งเป็นทางเลือกให้เกษตรกรในการเก็บรักษาข้าวไว้ขายในช่วงที่กลไกดตลาดมีความต้องการให้ข้าว
เข้าสู่ตลาด เพื่อให้ได้รับราคาขายที่สูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ประชาชนยังมีความต้องการให้รัฐบาลเข้ามาสนับสนุน
กระบวนการผลิตในการลดความชื้นของข้าว เพื่อให้ได้ข้าวที่มีคุณภาพและราคาขายสูงขึ้น รวมทั้งต้องการให้
สนับสนุนการสร้างลานตากข้าว เครื่องอบความชื้นที่มีขนาดใหญ่ให้กับสถาบันเกษตรกร (มีราคาสูงเกินกำลัง
การจัดซื้อของสถาบันเกษตรกรในพื้นที่) และต้องการให้ชลประทานจังหวัดมีการดำเนินการระบบชลประทานให้เข้าถึง
การทำเกษตรที่มีพื้นที่ห่างไกลจากแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อเป็นการเพิ่มผลผลิตข้าวและลดความเสียหายจากภัยแล้ง
ให้แก่เกษตรกร ทั้งนี้ จากการตรวจติดตามโครงการฯ พบประเด็นปัญหาอุปสรรคสรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

๒.๑ โครงการสินเชื่อชะลอการขายข้าวเปลือกนาปี และการช่วยเหลือ
ค่าเก็บเกี่ยวและปรับปรุงคุณภาพข้าวให้แก่เกษตรกรรายย่อยผู้ปลูกข้าวนาปี ปีการผลิต ๒๕๖๑/๖๒

ประเด็นปัญหาอุปสรรค	ข้อวิเคราะห์	ข้อเสนอแนะ	หน่วยงาน รับผิดชอบ
(๑) การขึ้นทะเบียน - ข้อมูลเกษตรกรพื้นที่เพาะปลูกกิจกรรมการเกษตรไม่ตรงกับที่ขึ้นทะเบียนกรรมสิทธิ์และการขึ้นทะเบียนไม่ตรงตามข้อเท็จจริง	กรณีข้อมูลเกษตรกรไม่ตรงกับที่ขึ้นทะเบียนกรรมสิทธิ์ และการขึ้นทะเบียนไม่ตรงตามข้อเท็จจริง เนื่องจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้ - เกษตรกรไม่ให้ความสำคัญกับการขึ้นทะเบียน เนื่องจากไม่ได้เข้าร่วมโครงการ หรือไม่ได้รับความช่วยเหลือจากโครงการต่าง ๆ ของรัฐ จึงไม่ไปขึ้นทะเบียนเกษตรกร - การขึ้นทะเบียนเกษตรกรกำหนดให้ ๑ ทะเบียนบ้านเท่ากับ ๑ ครัวเรือน ดังนั้นเกษตรกรที่อาศัยเป็นครอบครัวใหญ่ แต่แยกพื้นที่การทำเกษตร ก็จะมีขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้เพียงครัวเรือนเดียวเท่านั้น หรือกรณีสามีภรรยาแยกทะเบียนบ้าน และแยกการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ในช่วงที่รัฐบาลมีโครงการช่วยเหลือต่าง ๆ ทำให้ทะเบียนเกษตรกรไม่ตรงตามความเป็นจริง - เกษตรกรแจ้งเฉพาะพื้นที่เพาะปลูกที่รับสิทธิ์เข้าร่วมโครงการฯ ทำให้ข้อมูลในระบบน้อยกว่าพื้นที่จริง	- สำนักงานเกษตรจังหวัดต้องร่วมมือกับผู้นำชุมชน และองค์การบริหารส่วนตำบลทำความเข้าใจกับประชาชนถึงความสำคัญในการแจ้งข้อมูลพื้นที่เพาะปลูกตามความเป็นจริง เพื่อให้กรมส่งเสริมการเกษตรมีฐานข้อมูลการเกษตรที่สามารถนำไปวิเคราะห์เพื่อกำหนดแนวทางช่วยเหลือเกษตรกรตามสถานการณ์ต่าง ๆ ต่อไป และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องบูรณาการซึ่งกันและกัน คือ สำนักงานที่ดินจังหวัดต้องแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์ที่ดิน และการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นปัจจุบันให้สำนักงานเกษตรจังหวัดรับทราบเพื่อใช้ในการตรวจสอบและแก้ไขข้อมูลพื้นที่เพาะปลูกให้ตรงตามข้อเท็จจริงและใช้เป็นฐานข้อมูลในการวิเคราะห์หาแนวทางช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ - ให้กรมส่งเสริมการเกษตรแก้ไขระบบการขึ้นทะเบียนเกษตรกรให้รองรับกรณีการปลูกพืชหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน เพื่อจะได้มีข้อมูลกิจกรรมการเกษตรตรงกับข้อเท็จจริง	- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัด) - กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานที่ดินจังหวัด)

ประเด็นปัญหาอุปสรรค	ข้อวิเคราะห์	ข้อเสนอแนะ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	- เกษตรกรขึ้นทะเบียนในต่างพื้นที่จากที่ทำการเกษตรจริง - ระบบทะเบียนเกษตรกรสามารถกรอกข้อมูลกิจกรรมหรือประเภทของพืชที่ปลูกได้ชนิดเดียว หากจะลงข้อมูลการปลูกพืชหลายชนิด ระบบยังไม่รองรับ - ขาดการบูรณาการข้อมูลในภาครัฐ ทำให้ข้อมูลพื้นที่เพาะปลูกและกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ไม่ตรงตามข้อเท็จจริง		
(๒) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสินเชื่อชะลอการขายข้าวเปลือกนาปี มีจำนวนลดลง ราคาข้าวหอมมะลิมีราคาสูงกว่าที่รัฐบาลกำหนด และเกษตรกรนิยมขายเป็นข้าวสด เพราะมีความสะดวกและได้เงินเร็ว	เนื่องจากราคาข้าวเป็นไปตามกลไกด้านการตลาดและด้านราคา และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีนโยบายลดพื้นที่ปลูกข้าวนาปีปี ๒๕๖๑/๖๒ โดยสนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนพื้นที่การปลูกข้าวให้มาปลูกพืชชนิดอื่นที่ตลาดต้องการและให้ผลตอบแทนสูง เพื่อช่วยสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร ประกอบกับเกษตรกรมีภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือน จึงขายเป็นข้าวสดเพราะมีความสะดวกและได้เงินเร็วกว่านำข้าวเปลือกเข้าร่วมโครงการ อีกทั้งราคาข้าวในท้องตลาดมีราคาสูงกว่าเงินช่วยเหลือค่าเก็บเกี่ยว	ควรบูรณาการ การบริหารจัดการการปลูกข้าวและปริมาณข้าวที่ต้องการทั้งตลาดภายในและต่างประเทศในภาพรวม เพื่อรักษาเสถียรภาพราคาข้าวในราคาที่เหมาะสม และขอให้สำนักงานเกษตรจังหวัดประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการฯ กับเกษตรกรในพื้นที่ โดยขอความร่วมมือจากคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด (ก.ธ.จ.) แต่ละจังหวัดช่วยเป็นสื่อกลางในการประชาสัมพันธ์อีกทางหนึ่งด้วย	- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัด) - กระทรวงพาณิชย์

ประเด็นปัญหาอุปสรรค	ข้อวิเคราะห์	ข้อเสนอแนะ	หน่วยงาน รับผิดชอบ
(๓) ยุ่งฉางในการจัดเก็บข้าว (๓.๑) เกษตรกรผู้ปลูกข้าวส่วนใหญ่ไม่มียุ่งฉางในการจัดเก็บข้าว และบางรายเข้าใจความหมายของ “ยุ่งฉาง” ไม่ตรงกับ ธ.ก.ส.	เกษตรกรผู้ปลูกข้าวส่วนใหญ่ไม่มียุ่งฉางเป็นของตนเอง ทำให้ไม่สามารถชะลอการขายข้าวได้ ประกอบกับไม่มีพื้นที่ตากข้าว จึงทำให้ไม่มีสถานที่เก็บข้าวเพื่อชะลอการขายข้าว นอกจากนี้ ธ.ก.ส. ได้กำหนดลักษณะของยุ่งฉางที่ใช้เก็บรักษาข้าวเปลือกที่เข้าร่วมโครงการฯ ว่า ต้องมีความมั่นคง แข็งแรง สามารถเก็บรักษาข้าวเปลือกหลักประกันได้ตลอดระยะเวลาโครงการ ซึ่งเกษตรกรบางส่วนไม่ทราบมาตรฐานยุ่งฉางและคิดว่าใช้พื้นที่ภายในบ้านเป็นยุ่งฉางได้	ควรมีการกำหนดมาตรการจูงใจเพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมียุ่งฉางเป็นของตนเองได้ และควรมีการออกแบบยุ่งฉางที่ได้มาตรฐาน สามารถเก็บรักษาข้าวได้นาน และระบายความชื้นได้ดี และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบถึงมาตรฐานยุ่งฉาง เพื่อให้สามารถชะลอการขายข้าวได้ ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มในการขายผลผลิต	- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานเกษตรจังหวัด) - กระทรวงมหาดไทย (ปกครองจังหวัด) - สำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัด
(๓.๒) การดำเนินโครงการรับจำนำข้าว (แก้มลิงข้าว) ไม่ต่อเนื่อง	เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดยุ่งฉางในการเก็บข้าวเปลือกเพื่อชะลอการขาย และคิดว่าการชะลอการขายข้าวเป็นการเสียเวลาเสียค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาคุณภาพข้าว และมีความเสี่ยงในการเก็บรักษาข้าวให้ได้มาตรฐาน	ควรจัดทำแผนการพัฒนายุ่งฉาง หรือแก้มลิงอย่างจริงจัง เพื่อให้เกษตรกรสามารถเก็บพืชผลทางการเกษตร โดยการสนับสนุนเงินทุนในการสร้างยุ่งฉางให้แก่เกษตรกร รวมทั้งวิเคราะห์สถานการณ์การเพาะปลูกข้าว/ราคาข้าวไว้ล่วงหน้า เพื่อสามารถให้คำแนะนำเกษตรกรในการตัดสินใจว่า ในการขายข้าวสดหรือข้าวแห้ง ที่จะเพิ่มมูลค่าของข้าวเพื่อให้ได้ราคาขายที่สูงขึ้น	- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัด)
(๔) มีการนำข้าวจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาขายปะปนกับข้าวไทย ซึ่งมีผลทำให้ราคาข้าวในประเทศไทยตกต่ำ	เกษตรกรทั้งจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) และประเทศไทยมีความต้องการผลประโยชน์จากราคาต่างของข้าว เนื่องจากข้าวของประเทศเพื่อนบ้าน	ควรพิจารณามาตรการและการดำเนินการแก้ไขปัญหาลักษณะเดียวกับการแก้ไขปัญหาการลักลอบนำหัวหอมและกระเทียมเข้ามาขายในประเทศไทย	- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กระทรวงพาณิชย์ - กระทรวงการต่างประเทศ (ฝ่ายความมั่นคง)

ประเด็นปัญหาอุปสรรค	ข้อวิเคราะห์	ข้อเสนอแนะ	หน่วยงาน รับผิดชอบ
	มีราคาถูกจึงมีการลักลอบนำข้าวจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาขายปะปนกับผลผลิตข้าวภายในประเทศไทย ทำให้ข้าวภายในประเทศมีจำนวนมากขึ้นและมีราคาตกต่ำลง		

๒.๒ โครงการสินเชื่อเพื่อรวบรวมข้าวและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยสถาบันเกษตรกร

ประเด็นปัญหาอุปสรรค	ข้อวิเคราะห์	ข้อเสนอแนะ	หน่วยงาน รับผิดชอบ
- สถาบันเกษตรกรเข้าร่วมโครงการน้อย	เนื่องจากการผลิตข้าวออกสู่ตลาดไม่พร้อมกัน ทำให้ข้าวเปลือกมีราคาสูง และเกษตรกรไม่มีเงินออมสำหรับเก็บข้าวเปลือก รวมทั้งบางจังหวัดยังไม่มีสถาบันเกษตรกรยื่นความประสงค์ขอสินเชื่อ เนื่องจากผลผลิตมีน้อย นอกจากนี้ ในบางจังหวัดมีการรวบรวมข้าวเปลือกจากเกษตรกร/สมาชิกกลุ่มสหกรณ์โดยใช้เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์อยู่แล้ว	- ควรมีการพิจารณาจัดกลุ่มจังหวัดตามระยะเวลาการเพาะปลูกข้าวจริงในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรได้รับเงินช่วยเหลือค่าเก็บเกี่ยวในระยะเวลาที่เหมาะสม - หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการ ควรมีการบูรณาการ การสร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการ แก่สถาบันเกษตรกร	- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานสหกรณ์จังหวัด) - กระทรวงพาณิชย์ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด) - สำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัด

๒.๓ โครงการชดเชยดอกเบี้ยให้ผู้ประกอบการค้าข้าวในการเก็บสต็อก

ประเด็นปัญหาอุปสรรค	ข้อวิเคราะห์	ข้อเสนอแนะ	หน่วยงาน รับผิดชอบ
- การจ่ายเงินชดเชยดอกเบี้ยให้ผู้ประกอบการค้าข้าวล่าช้า	ผู้ประกอบการค้าข้าวไม่มั่นใจว่าจะได้รับเงินชดเชยดอกเบี้ยจากโครงการภายในระยะเวลาอันสมควร เนื่องจากเมื่อ ๒ ปีที่ผ่านมา ยังไม่ได้รับเงินชดเชยดอกเบี้ยตามโครงการ	ควรเร่งรัดการจ่ายเงินชดเชยดอกเบี้ยให้แก่ผู้ประกอบการค้าข้าวเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการร่วมโครงการฯ กับภาครัฐมากขึ้น	- กระทรวงพาณิชย์

๓. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เพื่อคณะรัฐมนตรีรับทราบผลการตรวจติดตามการดำเนินการตามมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรและรักษาเสถียรภาพราคาข้าว ปีการผลิต ๒๕๖๑/๖๒ ด้านการตลาด ข้อค้นพบ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการฯ ของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี

๔. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำข้อค้นพบ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการตามมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรและรักษาเสถียรภาพราคาข้าว ปีการผลิต ๒๕๖๑/๖๒ ด้านการตลาด ของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ไปปรับปรุงการดำเนินงาน ได้ทันในฤดูการผลิตต่อไป

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

เพื่อคณะรัฐมนตรีรับทราบผลการตรวจติดตามการดำเนินการตามมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรและรักษาเสถียรภาพราคาข้าว ปีการผลิต ๒๕๖๑/๖๒ ด้านการตลาด (ในช่วงแรก) โดยผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี จะตรวจติดตามการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว ช่วงที่ ๒ ในเดือนมีนาคม ๒๕๖๒ ซึ่งจะนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดทราบในโอกาสต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางพัชราภรณ์ อินทรียงค์)

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักตรวจราชการ

โทร. ๐ ๒๒๘๓ ๔๑๖๘

โทรสาร ๐ ๒๒๘๓ ๔๑๘๐